

Posudek diplomové práce

Žáková Ivana: *Preference ruky a její souvislost s verbálními a prostorově-orientačními dovednostmi u dětí.* Praha, 2016. 98 s. i s přílohami. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Katedra obecné antropologie. Vedoucí práce: Linda Hroníková

Posudky na některé diplomové práce je radost psát a vůbec nevádí, že je třeba neděle. Práce kolegyně Ivany Žákové k nim patří a to hned z několika důvodů. Předně to je její schopnost kritického nakládání s informacemi, nadhled nad studovanou problematikou i preciznost při formulaci designu výzkumu a také jeho samotné zpracování v teoretické i praktické rovině.

V teoretické části se autorka věnuje lateralitě jak z hlediska anatomie a fyziologie mozku, tak z evolučního hlediska, další text referuje konkrétně již o lateralitě (leváctví, praváctví) u člověka, včetně důkladné diskuse o roli genetiky a vnějšího prostředí.

Jednotlivé podkapitoly jsou věnovány asymetrii a smyslům (zrak, sluch) a také verbálním schopnostem včetně jejich poruch (dyslexie, koktání, šišlání) a orientaci v prostoru. U těchto dvou témat, které přímo souvisí s výzkumným problémem, jsou pojednány i rozdíly mezi muži a ženami, jak vyplývají z dosavadních výzkumů. Následně se autorka věnovala přehledu současných studií zaměřených na vztah mezi vedoucí rukou a kognitivními dovednostmi.

V praktické části je představen a ukotven samotný projekt, a to se všemi náležitostmi. Práce je precizní a lze ji co do struktury i zpracování označit téměř jako vzorovou. Způsob řešení i dosažené výsledky jsou řádně diskutovány z několika úhlů pohledu; rozebrány jsou také limity výzkumu; autorka přitom nesklouzává k zavedeným klišé, ale je zřejmé, že o výzkumu a jeho výsledcích přemýšlela a při reflektování tohoto tématu nabízí vlastní názory. Statistické zpracování dat je provedeno pečlivě a jednotlivé kroky i konkrétní volby jsou vysvětleny se zřejmou znalostí problému, k čemuž autorce pomohly i konzultace s dr. L. Martinec Novákovou a Mgr. T. Zikánovou.

Některé další přednosti práce uvádím v bodech:

- Orientaci v problematice dokazuje autorka mmj. srovnáním současných českých (včetně DP) a zahraničních publikací (str. 12ad) nebo přemýšlivým přístupem k dílčím otázkám tématu (např. str. 35/36 – poměr leváků a praváků v pravěkých společnostech).
- Pro výzkum byli získáni žáci z celkem deseti ZŠ, což je oceněnihodný výkon.
- Bohatý seznam využití literatury.
- Pěkná vizualizace dat pomocí grafů.
- Práce je jazykově čistá, gramaticky i stylisticky na vysoké úrovni. Autorka si výborně osvojila odborný jazyk.
- V celém textu jsou srozumitelná vysvětlení pojmů, se kterými autorka ve své práci operuje.

Text jsem měla možnost číst průběžně již v době jeho vzniku a konečnou podobu jsem k připomínkovaní dostala v dostatečně dlouhé době před odevzdáním, takže své poznámky, kterých však nebylo mnoho, jsem kolegyni sdělila a byly zohledněny. Na tomto místě také chci vyzdvihnout, že kolegyně Žáková pravidelně o svém postupu na DP referovala na

konzultacích a byly jsme po celou dobu v kontaktu. Oceňuji její pečlivost a poctivý přístup k práci, jakož i invenci, se kterou překonávala problémy, které během projektu vyvstávaly (zajištění probandů, výběr testů aj.). Pro práci vybrala též výstižné motto.

Drobné poznámky:

pozn. 1 na str. 12 „... jedinci mého věku...“ pro čtenáře by bylo lepší upřesnit rok narození, nebo alespoň přibližné věkové rozmezí (např. „jedinci mého věku, tedy kolem 25 let,“), protože student ukončující magisterské studium může být různého věku. Na tomto místě jde o zdůraznění, že přeučování leváků může autorka doložit ve svém okolí i v nedávné době.

str. 40 „sodium-amytalový test“ (překlep)

K diskusi:

V DP diskutujete lateralizaci center pro verbální schopnosti a prostorovou orientaci v mozkových hemisférách s tím, že zejména u „nepraváků“ je situace nepredikovatelná (vztah laterality mozkových hemisfér a vedoucí rukou). Jaké jsou tedy podle Vás možnosti a výpovědní hodnota testů zaměřených na tyto schopnosti, pokud je dotýčný proband testován pouze na preferenci své ruky – jak naložit se získanými výsledky? Jak co nejlépe navrhnout design výzkumu, který by počítal i s těmito faktory?

Předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

Mgr. Linda Hroníková, Ph.D.

v Praze, v neděli 10. 7. 2016